

Tsgħa ta lwa Pwal ŋa La Galat

Ga zgu

¹ Nana delewer na ná, i'i Pwal ta nzakway ka mnda ghunay ta vindaghunafta. Daga da mnduha a sagħa tsa nzakwa dā ka mnda ghunay ya wu, sana mndu a guli ta kladiktá lwani wa. I Yesu Kristi nda Lazglafta Da ta sli'aganaptá Yesu ma mtaku ya, ta ghunaftá i'i.

² Ta ga zgu inda zwanama ta nzaku kawadaga nda i'i hadna, ŋa inda kaghuni gwal zlgħay nda ŋuduf ta hadika Galat*.

³ Ka nza zdakatahudi nda zdakwa i Da mu Lazglafta nda Yesu Kristi kawadaga nda kaghuni.

⁴ Vərda Yesu kaghəŋani ta vlatá ghəŋani ŋa mba-mafta ma dmakwa mu. Ka hlagamaptá ma na ghwadaka nzaku ta na zamana ná, manda ya kumaŋ Da mu Lazglafta.

⁵ Ŋa Lazglafta glaku ŋa kdekedzeŋ. Amin.

Turtuktuk Lfida Gwada

⁶ Ta ndərmim nda ndərmima yu, ka kuni gi mbədanatá hul ta Lazglafta ya ta hganťa kaghuni ma zdakatahuda Yesu Kristi, ka lagħwi da sna sana gwada.

⁷ Ka kahwathwatani ka lu gwaday na, had sana Lfida Gwada wa. Kəl yu ka mna tsaya ná, mamu

---

* **1:2** Ngha ta Slna gwal ghunay 16:6.

sanlaha ma mnduha ta mbađa ghəŋ ghuni, ta kuma mbəđanaftá Lfíđa Gwada† Kristi.

⁸ Ka i'i nda kaghuni wa! Ka lagha sana mndu, dər va na aŋni na tsi, dər duhwala Lazglafta ta luwa tsi, ka mna sana gwada tskəm nda ya mnaghuna aŋni katsi ná, ka nza tsa mndu ya nda ksi'a.

⁹ Mnumna yu má mndani, wana yu ta vrəgliŋtá mnəglaghunata ndanana. Ka mnaghunamna sana mndu ta sana gwada tskəm nda ya snaŋ kuni da aŋni katsi ná, ka nza tsa mndu ya nda ksi'a.

¹⁰ Vani tama ná, ka zdəganata yu ta mnduha ka yu ta kəl yu ka mnay manda nana re, ari ka zdəganata yu ta Lazglafta a na? Zdəganata da ta mnduha ta psə yu ra? Ka zdəganata da ta mnduha ta psə yu katsi ná, nza a yu ka mnda ksanatá slna ta Kristi nda tsa wa.

Zbapzba Lazglafta ta Pwal ka mnda ghunay

¹¹ Zwanama da, ta snaghunamsna yu kazlay: Nana Lfíđa Gwada ta mnaghunata yu na ná, sabi da mnda səla a wu kə'a.

¹² Manda va tsaya ná, snaŋ da mndu a yu wu, mndu a guli ta taghadífta wa. Yesu Kristi ka ghəŋani ta gunidíŋta.

¹³ Nda sna kaghuni ta nzakwa da ghalya ma nzakwa da ma dina la Yahuda. Ma tsa fitik ya ná, si ta gay yu tiri ŋa Igliza Lazglafta, si ta kumay yu ta zadánatá həŋ.

¹⁴ Mataba kamtaghuha da ná, mal i'i si ta ŋavata ka ksa dina la Yahuda. Hamha yu ta ghəŋa da ka ksa dina dzidzíha‡ da.

† 1:7 Ngha ta 2:3-5, aya 12-14. ‡ 1:14 Slna gwal ghunay 8:3, 22:3-5, 26:9-11.

15 Kulam nda tsa, zbuzba Lazglafta ta i'i daga ma nzakwa da ma huda ma da. Ka zdidintá tsi ta hudi ka hgaftá i'i, na ksa slnani.

16 Ka snidimtá tsi ta zwanani na dza'a da mna gwada ta ghonani na gwal kul nzakway ka la Yahuda. Ma tsa fitika snidimtani ya, gi sli'af a yu ka laghwi dawantá hidaku da mnduŝ wa.

17 Sli'af a yu guli ka lafi da luwa Ursalima da guyaftá vgha nda gwal ta tinlaghutá nzakway ka gwal ghunay, ka i'i wa. Ka sli'af ta yu ka laghwi ta hadika Arabiya. Tahula tsa, ka vragaptá yu ka laghwi da luwa Damas.

18 Tahula vaku hkən tama, ka sli'af ta yu ka lafi da Ursalima na sanntá Kefas, ka magatá yu ta fitik ghwanpdə hutaf* ga tan.

19 Had sanlaha ma gwal ghunay guyaf yu ta vgha nda hən wu, ta ghəna Yakubu zwanamani ma Mgham† Yesu yeya guyaf ni ta vgha nda tsi.

20 Nana skwi ta vindi yu na ghuni ná, tsakalawi a wu, kahwathwata ya, ta kəma Lazglafta ta gwada yu.

21 Manda sli'af ta da ma luwa Ursalima, ka laghu yu ta hadika Siri nda ya ta hadika Silisi.

22 Ma tsa fitik ya, had ya nda sna ta i'i mataba Igliz ta hadika Zudiya wa.

23 Gwada ta mnə lu ta ghəna da yeya sanə hən kazlay: Tsa mndu si ta giri na amu ghalya ya kay ta mbədaɓafta ndana, ka mna gwada ta ghəna tsa Lfida Gwada si ta kumə tsi ta zadana ta ya, ka hən.

ŝ 1:16 Ngha ta Slna gwal ghunay 9:3-6, 22:6-10, 26:13-18. Aya 15: gray nda Isaya 49:1, Irimiya 1:5. * 1:18 Ngha ta Slna gwal ghunay 9:26-30, nda Yuhwana 1:42. † 1:19 Ngha ta Slna gwal ghunay 2:9, nda 15:13.

²⁴ Manda snaŋta taŋ kazlay: Nda mbəda nzakwa da kə'a, ka zləzlvu həŋ ta Lazglafta ta ghəŋa da.

2

Pwal ma Ursalima

¹ Vaku ghwanpɔdɛ fwad tahula tsa, ka vrəgladaftá yu da luwa Ursalima kawadaga nda Barnabas, ka kladanaftá Titus ta səla da*.

² Kəl yu ka vrəgladafta ná, Lazglafta ta gunidɪŋtá tvi kazlay: La kə'a. Manda lafa da, ka nzata yu kawadaga nda gwal ta nghə lu ka la mali ta ghəŋa gwal zlghay nda ŋuduf. Ka mnanantá yu ta həŋ ta gwada ta ghəŋa Lfida Gwada ya ta mnə yu ŋa gwal kul nzakway ka la Yahuda, kada kwala tsafaratá vgha da, nda ŋavata ya ta ŋavata yu ma tsa slna ya nzata ka bətbət.

³ Titus gratá wawakwa da ná, mnda la Grek ya. Had mndu ta walaŋtá mnanata kazlay: Ba tsaghatá fafad kə'a nda tsi wa.

⁴ Sabsa gwada ta tsa fafad kabga mamu sanlaha ma zwanama† ka ghwadak ta kdikadamta nzamta mataba ŋni, ŋa badza tsa fala'uwata vgha ŋni ma Yesu Kristi ya. Ta kumay həŋ ta niŋnista ka vu'a zlahu Musa.

⁵ Walaŋ a ŋni ta zlanantá tvi dər ka ki'a ta həŋ wu, kada ŋaghunata ŋni ta kahwathwata Lfida Gwada.

⁶ Ama tsa gwal ta nghə lu ka la mali ta ghəŋa gwal zlghay nda ŋuduf ya ná, had sana skwi sganagha həŋ ta ghəŋa tsa skwi ta taghu yu ya wa. Da i'i tada,

---

* **2:1** Slna gwal ghunay 11:30, 15:2. † **2:4** Ngha ta Slna gwal ghunay 1:7. Gray nda 1:6.

dər má wa hən, kaskwa turtuk hən da i'i, kabga had Lazglafta ta gala mndu‡ wa.

⁷ Nziya nza tsi ná, grafgra hahən kazlay: Vli-havla Lazglafta ta slna dza'a mna Lfida Gwada ŋa gwal kul nzakway ka la Yahuda, manda va ya mnana tsi ta Piyer ŋa dza'a da mnay ŋa la Yahuda ya kə'a.

⁸ Tsa Lazglafta ta ksa slna ma Piyer ta ghunafta da la Yahuda ya ná, va tsa Lazglafta ya ta ksa slna ma i'i, ta ghunaftá i'i guli da gwal kul nzakway ka la Yahuda.

⁹ Grafta i Yakubu nda Kefas nda Yuhwana ta nzakway ka gugudī mataba Igliz ta tsa zdakatahudī zdīdīŋ Lazglafta ya, ka zgwaŋnatá hən nda Barnabas ŋa maraŋtá guyatá wa taŋ nda aŋni. Ŋa dza'a aŋni tvə la Grek, ta dza'a hahən tvə la Yahuda.

¹⁰ Ka havapta kuni ka gwal ka pđu, ka hən yeya skwi mnaŋna hən. Ka magəš yu guli ta tsa slna ya.

Dvanaghata Pwal ta Kefas

¹¹ Manda lagha Kefas da luwa Aŋtakiya*, ka dvanaghatá yu ta kəma mnduha ta ghəŋa bədzaku ya maga tsi.

¹² Skwi ta magay ná, ta taŋtaŋ, ta zay Piyer ta skwi kawadaga nda gwal zlghay nda ŋuduf ka gwal kul nzakway ka la Yahuda. Ma sana fitik tama, ka ghunadaptá Yakubu ta sana mnduha da aŋni. Manda bhadaghata tsa mnduha ya, ka tsaghutá Piyer ta vgha, kabga zləŋa gwada da la Yahuda.

---

‡ **2:6** Gray nda Vrafta ta Zlahu 10:17. § **2:10** Slna gwal ghunay 11:29-30. * **2:11** Ngha ta Slna gwal ghunay 11:19-26.

¹³ Ka tsaghutá sanlaha ma la Yahuda ta nzakway ka gwal zlgħay nda ḡuduf ta vgha guli manda tsa ḡa Piyer ya. Ka dādamtá Barnabas guli da tsa ghwadaka ndana taḡ ya.

¹⁴ Nghay dā ná, had tsa magakwa taḡ ya ta gra vgha nda Lfida Gwada wu, kəl yu ka dvanagħatá Kefas ta kəma mnduha kazlay: Ka si kagħa ta nza-kway ka la Yahuda, manda ḡa gwal kul nzakway ka la Yahuda ka ka ta nzaku, nzakwa a ka manda ḡa la Yahuda wu, kabgawu ta kəl ka ka mbla gwal kul nzakway ka la Yahuda ḡa nzaku manda ḡa la Yahuda na? ka yu.

Nda mba dər wa ta zlgħafta

¹⁵ Aḡni ná, la Yahuda buzul ḡni. Nza a aḡni ka gwal kul nzakway ka la Yahuda kul snaḡtá Lazglafta wa.

¹⁶ Dər má mantsa tsi, nda sna amu kazlay: Mndu ya ta nzakway tdukwa ta wa ira Lazglafta ná, tsaya mndu ta zlgħaftá Yesu Kristi, mndu ta maga skwi ta kumə zlahā Musa a wu kə'a. Tsaya tama kəl aḡni ka zlgħaftá Yesu Kristi ḡa nzakwa ḡni ka gwal tdukwa ta wa ira Lazglafta†. Tagħəḡa vəl magay ḡni ta skwi ta kumə zlahā Musa a wu, kabga had mndu dza'a nzata ka mndu tdukwa ta wa ira Lazglafta ma magayni ta skwi ta kumə zlahā Musa wa.

¹⁷ Aḡni ta nzakway ka la Yahuda, ta zbay ḡni ta nzakway ka gwal tdukwa ta ira Lazglafta nda ma zlgħafta ḡni ta Kristi. Tsa slanḡnagħa lu ka gwal dmaku ní, nu ká lu dza'a mnay? Dza'a maray tsaya

---

† **2:16** Ngha ta Ruma 1:17, Zabura 143:2, Ruma 3:20, 22.

kazlay: Ta vla mbraku ŋa dmaku Kristi nda tsa kə'a ra? Dər nekw, haɗ tsaya mantsa wa.

¹⁸ Wya tsi, ka mbəɗglavambəɗa yu ka vrafta ta zlahuha ya si zlanava yu ghalya katsi ná, ksuxsa yu ta ghəŋa ɗa nda tsa.

¹⁹ Zlahu ta dzatá i'i, kəl yu ka zlanɗá zlahu ŋa nzakwa ɗa nda hafu da Lazglafta. Ma zlanɗá Kristi ta udza zlanɗay ná, kawadaga mtuta yu nda tsi.

²⁰ I'i, kata hafay yu ta hafu katsi, i'i a ta hafay wa. Tsa Kristi ta nzakway ma i'i yeya. Ka ta nzaku yu nda hafu ma slu'uvgha ɗa ndanana guli katsi, ta nzaku yu nda hafu ma zlghay nda ŋuduf ma Zwanɗa Lazglafta ta ɗvutá i'i ka vlatá tsi ta ghəŋani ta gwada ta i'i.

²¹ Va a yu ta vzinɗá zɗakatahuda Lazglafta wa. Ala ka lavinɗlawa lu ta nzakway ka mndu tɗukwa tawa ira Lazglafta nda ma maga skwi ta kumə zlahu Musa ya katsi, haɗ hayhaya mtuta mtu Kristi nda tsa tama wa.

3

Ka maga skwi ta kumə zlahu tsi, ka zlghafta nda ŋudufa tsi

¹ Aya la Galat ksu skwi! Nya sughunus lu na? Ya wya maraghunamara yu tsidid ta Yesu Kristi ta mtuta ta udza zlanɗay.

² Ndanana ná, turtuk skwi ta ɗawanɗa yu da kaghuni: Nda ma magata ghuni ta skwi ta kumə zlahu Musa mutsafta kuni ta Sulkum nda ghuɓa re, ari ma snanɗa ghuni, ka zlghaftá kuni ta Lfiɗa Gwada ta mnə lu a na?

³ Nu ta ksutá kaghuni! Wya tiñəl nda Sulkum nda ghuḅa zrafta kuni, ndanana tama ná, ta kumay kuni ta kdínta nda slna slu'uvgha rki?

⁴ Tsaw inda tsa skwiha ta slaghunaghata ya ná, ka bətbət nzakwa tsi ra? Graf a yu kazlay: Ka bətbət nzakwani kə'a wa.

⁵ Tsa Lazglafta ta vlaghunatá Sulkum ta maga mazəmzəmha mataba ghuni ya ná, vəl magata ghuni ta skwi ta kumə zlahá Musa kəl tsi ka magaghunata re, ari vəl snañta ghuni ka zlghaftá kuni ta Lfida Gwada a na?

Abraham ná, mndu ta zlghafta nda ṅudufya

⁶ Havakwahava ta nzakwa Abraham 6a! Nda vinda ma gwada Lazglafta kazlay: Ta Lazglafta fafta Abraham ta ghəñ kəl tsi ka nzakw ka mndu tdukwa ta kəma Lazglafta kə'a.

⁷ Nda tsaya tama na, dīna ka snañta ghuni kazlay: Tsa gwal ta zlghaftá Lazglafta kahwathwata ya ta nzakway ka zwana Abraham kə'a.

⁸ Ka gwada Lazglafta ghada ta mnata ná, Lazglafta dza'a nanaftá gwal kul nzakway ka la Yahuda ka gwal tdukwa ta wa irani ma zlghafta tañ nda ṅuduf, ka'a. Ka Lazglafta ghada ta mnanatá Abraham guli na: «Dza'a tfanaghatfa yu ta wi ta inda mndəra mndu nda ma kagha*,» ka'a.

⁹ Mantsa tama, tfanaghatfa Lazglafta ta wi ta gwal ta zlghaftá Lazglafta manda Abraham ta zlghafta ya.

¹⁰ Inda gwal ta faftá ghəñja tañ ta maga skwi mna zlahu ná, nda ksi'a həñ. Mantsa ya ná, nda vinda

---

* **3:8** Ngha ta Zrafta 15:6, Ruma 4:3, aya 7: Ruma 4:16, aya 8: Zrafta 12:3.

ma deftera Lazglafta kazlay: Nda ksi'a inda mndu kul kđanaftá inda skwiha ya nda vinda ma deftera zlahu kə'a.

¹¹ Nda tsala kazlay: Hađ mndu dza'a nzata ka mndu tđukwa ta wa ira Lazglafta kabga vəl magayni ta skwi ta kumə zlahu wu kə'a. Mantsa ya guli ná, nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Mndu ta nzakway ka mndu tđukwa ma zlgħay nda ŋuđufani, dza'a nzata nda hafu kə'a.

¹² Hađ skwi ta guyanaftá zlahu nda zlgħay nda ŋuđuf wa. Ka zlahu katək na: «Inda mndu ta ksatá inda tsa zlahuha ya ná, nda tsi dza'a nzata tsi nda hafu†» ka'a.

¹³ Kristi ta varagamapta ma tsa ksi'a zlahu ya, kabga niŋna lu ka ksi'atá mndu ŋa da manaka amu. Ka lu vindafta ma gwada Lazglafta na: «Inda mndu zləŋaf lu ta udzu‡ ná, nda ksi'a,» ka'a.

¹⁴ Mantsa ya maguta tsi, kada mutsafta gwal kul nzakway ka la Yahuda ta tsa tfawi tfanava lu ta Abraham ya nda ma Yesu Kristi. Tsaya tama dza'a kəl amu ka mutsafta nda ma zlgħay nda ŋuđuf ta Sulkum tanaf Lazglafta ta imi ta sləməŋ ya.

Ta ta imi ta sləməŋ nda zlahu

¹⁵ Zwanama đá, ka graghunaf gra yu nda va skwi ta magaku da mnduha 6a: Ka lagha mnduha his ka dzraftawi ka thaftá dzvu taŋ tida katsi ná, hađ wa sana mndu ka 6adziŋta dər ka sganaghata ta ghəŋa tsa dzratawa taŋ ya guli wa.

¹⁶ Manda va tsaya nzakwani da Lazglafta guli. Ŋa Abraham nda zivrani tanafta Lazglafta ta imi

---

† **3:12** Ngha ta Vrafta ta zlahu 27:26, Habakuk 2:4, gray nda Ruma 1:17, aya 12: ngha ta Zlahu 18:5, Ruma 10:5. ‡ **3:13** Ngha ta vrafta ta Zlahu 21:23.

ta sləmən̄j. Vindaf a lu kazlay: N̄a Abraham nda zivirhani§ kə'a manda skwi nda ndəgha hən̄j wa. «Nda zivrani ka lu,» tsaya ta nzakway turtuk, ka Kristi.

¹⁷ Skwi ta kumə yu ta mnay ná, dzrafdzra Lazglafta ta wi nda Abraham. Ka zatá lu ta vaku fwađ dər̄mæk nda hkən̄ mbsak. Tahula* tsa kada sabi gwada ta zlahu. Tsaya tama na, laviñ a tsa zlahu ya ta ɓadziñtá tsa dzratawi dzraf Lazglafta nda Abraham ya wa. Laviñ a ta ɓadziñtá tsa imi tanaf Lazglafta ta sləmən̄j ya guli wa.

¹⁸ Ka si dza'a vlay Lazglafta ta za həga ña mndu, kabga vəl magatani ta skwi ta kumə zlahu katsi ná, mutsuglavata a ma ta ta imi ta sləmən̄j ña mndu wa. Tsaw tama ná, ma tsa tanafta tanaf Lazglafta ta imi ta sləmən̄j ta Abraham ya mutsafta tsi ta tfa wi.

¹⁹ Ka si mantse tsi tama, kabgawu kəl Lazglafta ka vlatá zlahu? Vlañnavla, kabga ña snañta ñni ta skwiha ya kul zdəganata. N̄a fitik kwitikw vlañnata tsi ha ka sagha tsa fitik dza'a kəl tsa zivir dza'a sabi ma Abraham, tanaf tsi ta imi ta sləmən̄j ya ka sagha. Duhwalha Lazglafta ta klaktá tsa zlahuha ya nda ma sana mndu ta nzakway mataba† mnduha nda Lazglafta.

²⁰ Mataba mnduha his ta nzakwa mndu matabu tazlay, ama had̄ mndu ta nzakway matabu ma fitika tanafta Lazglafta ta imi ta sləmən̄j‡ ta Abraham wa.

Nu ta magə lu nda zlahu

---

§ **3:16** Ngha ta Zrafta 12:7. * **3:17** Ngha ta Sabi 12:40. † **3:19** Ngha ta Sina gwal ghunay 7:53. ‡ **3:20** Gray nda Vrafta ta Zlahu 6:4.

²¹ Tsa ta ta imi tanaf Lazglafta ta sləmən̄ ya ná, zdəgana a ta zlahu nda tsa tama rki na? Mantsa ya a dekdek wa! Ka si má mamu zlahu ta laviŋta vlaŋtá hafu ta mnduha katsi ná, ma laviŋlava ta nanaftá mnduha ka gwal tdukwa ta wa ira Lazglafta guli.

²² Má ŋa nzakwani mantsaya na: «ksamksa dmaku ta inda mnduha ma dzvani,» ka lu vindafta ma gwada Lazglafta. Nda nza mantsa ya, kada vlata Lazglafta ta tsa ta ta imi ta sləmən̄ taf tsi ta sləmən̄ ya ŋa gwal ta zlghaftá Yesu Kristi. Ta ghəŋa vəl zlghafta taŋ kweŋkweŋ dza'a kəl tsi ka vlaŋtá hən̄.

²³ Ta kul sagha gwada ta zlghay nda ŋuduf ná, nda nza zlahuha manda gwal ta ngha aŋni tsam tsi. Zlahu ta ngha aŋni ha ka sagha fitika gunanŋanta Lazglafta ta tva gwadata zlghay nda ŋuduf.

²⁴ Mantsa ya ná, zlahu ta nzakway ta ngha aŋni ha ka sagha Kristi, kada nzakwa ŋni ka gwal tdukwa ta wa ira Lazglafta nda ma zlghay nda ŋuduf.

²⁵ Ndanana manda sagha gwada ta zlghay nda ŋuduf, ta had walglanta ŋni ta nzata mista zlahu wa.

²⁶ Kaghuni demdem, nda nza kuni ka zwana Lazglafta ma zlghafta ghuni ta Yesu Kristi.

²⁷ Kaghuni demdem, magaghunafmaga lu ta batem ma ndi'atá vgha ghuni nda Kristi, kada klaftá kuni ta sadani.

²⁸ Ma tsaya tama, ta had skwi ta dganatá la Yahuda nda la Grek wu, had skwi ta dganatá vu'a nda mndu kul nzakway ka vu'a wu, had skwi ta

dganatá zgun nda marakw wa. Kaghuni demdem, kaskwa turtuk kuni ma ndi'atá vgha ghuni nda Yesu Kristi.

²⁹ Kaghuni, ka si nda ndi'a vgha ghuni nda Kristi, nda nza kuni ka zivra Abraham nda tsa, mutsafmutsa kuni ta za həga ya tanaf Lazglafta ta imi ta sləmən§.

4

Vu'a a wu, Zwanja Lazglafta ya

¹ Wya skwi ta kumə yu ta mnay: Ka ta ka zwanj mndu dza'a za tsa həga ya, had skwi ta dganata nda vu'a dər má nani inda skwi wa.

² Ma tsa nzakwani ta ka zwanj ya ná, ta snanasna ta nja gwal ta nghapta ka tsatsi, nda nja gwal ta nghapta ka tsa huzlahani ya tani, ha ka lagha ta tsa fitik tsaf dani ya.

³ Manda va tsaya nzakwani da amu guli. Ma fitika nzakwa amu ka zwani ta kul sagha gwada ta Kristi ná, ta ga vu'a skwiha ta ga mgham ma na ghəŋa hadik* na amu.

⁴ Ama magatá tsa fitik ya, ka ghunagata Lazglafta ta zwanjani. Marakw ta yagata ma saghani, ka nziŋtá tsi mista zlahu Musa,

⁵ kada varagapta tsi ta gwal ta ga vu'a mista tsa zlahu ya, kada nuta nni ka zwana Lazglafta.

⁶ Nja maran̄ta kazlay: Zwanani kuni kə'a, ka ghunagatá Lazglafta ta Sulkuma zwanjani da njuđufa

---

§ 3:29 Gray nda Ruma 4:13. * 4:3 Ngha ta 4:9, Kwalaŋsuha 2:8, 20.

mu. Tsa Sulkum ya ta mnay kazlay: Aba! Da†!
kə'a.

⁷Tsaya tama ná, nza a ka ka vu'a wu, zwanjani ka.
Ka nda nza ka ka zwanjani, nda nza ka ka mnda za
həga ma zdakatahuda Lazglafta.

Dasuwa ka la Galat da nzəglaku həŋ ka vu'a

⁸Ghalya ma fitika kwala ghuni kul snan̄tá
Lazglafta, vu'a skwa wuyay kul nzakway ka vərđa‡
Lazglafta si ta gə kuni.

⁹Ndanana tama, manda snan̄ta ghuni ta
Lazglafta, ta snan̄tá Lazglafta ta kaghuni ná,
waka kuni ta vrəglaghuta mista sana skwiha kul
had mbrakwa§ tan̄, kul had rəga tan̄, kul had
hayhaya ta na?

¹⁰Ta fafa kuni ta ghəŋa ghuni ka wara sana
vaghaha, nda sana tiliha, nda sana fitikha, nda
sana vakuha*!

¹¹Ta vlihatá zləŋ skwi ta magə kuni. Manda skwi
ka bətbət tsa slna da magaghuna yu ya, ka yu.

¹²Zwanama da, wyawa dzvu, nzawanza manda
i'i, manda ya nza i'i manda kaghuni ya. Had
dmaku giha kuni wa.

¹³Nda sna kaghuni, ma zlrafta da ta mnaghu-
natá Lfida Gwada ná, ma dan̄wa yu.

¹⁴An̄ mndani, tsa dan̄wa da ya ná, ghwadaka
dan̄wa ya. Nduk nda tsa, mbida a kuni ta i'i wu,
vziđ a kuni wa. Katək ná, manda tsu'a duhwala
Lazglafta tsu'afta kuni ta i'i, manda tsu'a Yesu
Kristi ka kuni tsu'aftá i'i.

† **4:6** Ngha ta Markus 14:36, Ruma 8:15, gray nda aya 5-7 Ruma
8:15-17. ‡ **4:8** Ngha ta 1 La Kwareŋt 8:4-6. § **4:9** Ngha ta 4:3.

* **4:10** Ruma 14:5, Kwalasuha 2:16-23.

¹⁵ Ga tsa rfu si ta rfu kuni ghalya ya? Nu ta magay ndanana kul had kuni ta rfu? Grafgra yu kazlay: Ma tsa fitik ya, ka má si ta magaku tsi ná, má tsatsakwaslap tsakwasla kuni ta ira ghuni ka vlihata kə'a.

¹⁶ Nda nza yu ka ghuma ghuni ndana, kabga vəl mnaghunata da ta kahwathwata rki?

¹⁷ Tsa mnduha ya ná, ta navaŋa həŋ ka naghunata, ama nda tvani a wa. Ta kumay həŋ ta dgaghunata nda i'i, kabga ŋa navaŋa ghuni mista taŋ.

¹⁸ Dina navaŋa, ka nda tvani tsi. Inda fitik katsi tama guli, ma kzlə lu ta nzakwa da mataba ghuni kada magay.

¹⁹ Zwana da, ta basəgəltá vgha yu ta ghəŋa kaghuni manda marakw ta basa yaku, ha ka ng-havata Kristi dar ma kaghuni.

²⁰ Ndanana ná, ta kumay yu ta nzavaghunata kada snaŋta yu ta skwi ŋa mnaghunata, kabga kbidifkba kuni katakata.

Nzakwa i Hadzara nda Sara

²¹ Na kaghuni ta kuma nzaku mista zlahu ná, mnihawa mna, sna a kuni ta skwi ta mnə tsa deftera zlahu ya rki na?

²² Ká lu vindafta ta ghəŋa Abraham na: Mutsaf-mutsa ta zwani his, pal nda marakw ka vu'a, pal nda marakw kul had ka vu'a.

²³ Tsa zwaŋa tsa marakw ka vu'a ya ná, nda ndana slu'uvgha tsaya. Tsa zwaŋ ya tsa marakw kul had ka vu'a ya guli ná, manda ya tanaf Lazglafta† ta imi ta sləməŋ tsaya.

† 4:23 Zlrafta 16:15, 21:2. Aya 23: Zlrafta 17:16, Ruma 9:7-9.

²⁴ Ma tsa skwi ta luta ya ná, mamu klatá ghəŋa skwiha his mida, kabga tsa mi'aha his ya ná, dzratawi his ya. Tanŋa dzratawi ná, ta ghwá Sinay. Ka vu'a ta ya tsatsi ta zwani. Tsaya ta nzakway ka Hadzara.

²⁵ Tsa Hadzara ya ta nzakway ka ghwá Sinay ta hadika Arabiya. Nda luwa Ursalima[‡] gitana ta gra lu, kabga tsatsi nda zwanani tani vu'a həŋ.

²⁶ Ursalima ya ta luwa ná, nza a ka vu'a wu, tsaya ta nzakway ka mamu ta amu.

²⁷ Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay:
Rfa ta rfu, kagha dzəghəŋ ta kul yanaghutá zwan!
Rfa ta rfu, ka hayaya ka ta hayayə, kagha ta kul
walaŋta ɓasa yaku ya,
kabga mal ndəghata zwana marakw vziŋ zə'ala§
taŋ,
ka ŋa marakw ya ta nzaku nda zə'ala taŋ kə'a ya.

²⁸ Zwanama ɗa, kaghuni zwana ta ta imi ta sləməŋ manda nzakwa Izak ya.

²⁹ Ma tsa fitik ya, tsa zwan ya lu ma ndana slu'uvgha ya si ta giri ŋa tsa zwan ya lu manda ya kumaf Sulkum ya. Ta manda tsaya nzakwani kulam gita.

³⁰ Tsaw ká lu vindafta ma deftera Lazglafta na: Ghzliŋghzla ta tsa marakw ka vu'a ya nda zwanani tani, kabga had zwanə marakw ka vu'a dza'a za həga nda zwanə marakw kul nzakway ka vu'a* wu kə'a.

[‡] **4:25** Gray nda Mata 23:37, Lukwa 13:34. § **4:27** Isaya 54:1.

* **4:30** Aya 29: gray nda Zrafta 21:9, aya 30: Ngha ta Zrafta 21:10.

³¹ Mantsa tama zwanama, nza a amu ka zwana marakw ka vu'a wu, zwana marakw kul nzakway ka vu'a amu.

5

Plimispla Kristi

¹ Plimispla Kristi, ɲa kwala mu nzəglaku ka vu'a mista zlahu Musa. Mantsa tama, dihavawadiha, yaha lu nglighunista ka vu'a.

² Ka i'i Pwal ta mnaghunata ná, ka tsaɲnatá fafaɗ ta kumə ɲni ka kuni katsi ná, haɗ sana skwi ghzlaghuna Kristi nda tsaya tama wa.

³ Ka yu tata mnəgelta ɲa inda mndu ta kuma tsanata lu ná, nda fa vghani ɲa maga inda skwi ta kumə zlahu guli nda tsa.

⁴ Inda tsa kaghuni ta zba nzaku tɗukwa ta wa ira Lazglafta nda ma zlahu ya, tsaghu tsa kuni ta vgha nda Kristi, bəghapbəgha kuni ma zɗakatahuɗa Lazglafta.

⁵ Aɲni ná, nda fa ghəɲa aɲni kazlay: Namafna Lazglafta ka mndu tɗukwa ta wa irani, kabga vəl zlgħafta mu ta Kristi nda ɲuɗuf kə'a. Tsaya skwi ta kzlə amu nda ma mbrakwa Sulkum.

⁶ Ka nda ndi'a mndu nda Yesu Kristi katsi, dər nda tsa fafaɗani, dər tsa a tsi wu, haɗ ghzliwani wa. Zlgħafta nda ɲuɗuf, ka mara tsa zlgħay ya nda ma ɗvutá sanlaha vərɗa skwi.

⁷ Ya si ta dza'a ta kəma ta kəma kuni ní, wa ta pyaftá kaghuni ka snatá ɲa kahwathwata na?

⁸ Tsa nana kaghuni nanaf lu ya ná, da Lazglafta ta hgəftá kaghuni a sagha tsi wa.

⁹ «Ksita ta is ta ɲlanəftá hupu* demdem.»

---

* 5:9 Gray nda 1 La Kwareɲt 5:6.

¹⁰ Nda sna yu kazlay: Had fitik dza'a dganata kaghuni ta ŋa ghuni ndanu nda ŋa da wu kə'a, kabga nda guya mu ma Kristi. Nda sna yu guli kazlay: Tsa mndu ta kladamtá hwazlaḅaku da taba ghuni ya, dər má kinawu nzakwa tsa mndu ya, dza'a tsanaghatsa Lazglafta ta guma kə'a.

¹¹ Zwanama da, i'i, ka si tata gdata ta mnay kazlay: dīna tsatá fafad kə'a yu katsi ya ní, kabgawu ta kəl mnduha ka giri ŋa da tama? Had tsa mtuta mtu Kristi ta udza zləŋay ya dza'a nzakway ka tuthun wa.

¹² Inda tsa gwal ta hwazlaḅa kaghuni ya ná, ka hərđiŋhərđá həŋ ta vgha taŋ, ka nzakwa həŋ daghəra'!

¹³ Zwanama da, hgaghunahga Lazglafta ŋa kwala ghuni nzakway ka vu'a zlahu. Ala ka si mantša tsi, ma klaf kuni ta tsa plata vgha ghuni ya ka skwi ŋa dza'a ghuni maga skwi ta kumə slu'uvgha. Katək ná, d̄vuvuswad̄va ta vgha ghuni, ka katuvusta kuni ta vgha ghuni mataba ghuni.

¹⁴ Inda zlahu ná, ma gwada turtuk gwamta tsi ta vgha, ta mnə lu kazlay: D̄vud̄va ta mnda səla manda va ya ta d̄vuta ka ta ghəŋa gha†kə'a ya.

¹⁵ Ama ka si ta hihi'iduvtá vgha, ka kwahuvustá vgha kuni mataba ghuni manda ŋa nimitak katsi ná, daswa ká kuni da zadánata kuni ta ghəŋa ghuni.

Zlanawa Sulkum ka pgha tsi ta kaghuni ma nza-kwa ghuni

¹⁶ Skwi ta mnaghunata yu ná, nzawanza ta nzaku manda ya ta kumə Sulkum. Ka mantša ka

---

† 5:14 Zlahu 19:18.

kuni nzaku, haď kuni dza'a walglanġa laghu maga skwi ta kumə slu'uvgha wu,

¹⁷ kagba va a slu'uvgha ta skwi ta kumə Sulkum ta magay wu, va a Sulkum ta skwi ta kumə slu'uvgha ta magay guli wa. Ta zlərdawı həŋ ma vgha taŋ. Tsaya kwal kuni kul laviŋtá maga skwi ya ta kumə‡ kuni ta magay.

¹⁸ Ka Sulkum ta pgha kaghuni katsi, ta haď kuni mista zlahu Musa wa.

¹⁹ Ma difa a skwiha zdəgana magay ta slu'uvgha wu, wya həŋ: Maga sli'inġli'in, hliri, maga skwa hula,

²⁰ wuya skwi, maga mndu nda ghwani, nzaku ka ghuma, zlərdawı, draku, 6asa ŋuduf, dva ghəŋ, daga vgha, kwal kul guya ghəŋ,

²¹ hara'utiri, ghuyaku, nda hambala vgha ŋa ghuyaku ka maga sli'inġli'in, nda pdakwa san-laha ma skwiha manda tsaha ya. Ka yu ta mnəglaghunata manda va ya ghada yu ta mnuta ná, haď mndərga gwal ta maga tsa skwiha ya dza'a lami da ga mghama Lazglafta wa.

²² Ama, wya skwiha ta yaganapta Sulkum nda ghu6a: Dvutá mndu, nzata nda rfu, nzata nda zdaku, nzata nda ksa ŋuduf, nzaku ka ŋərma mndu, maga skwi dına, nzaku tdukwa,

²³ nzaku le6tekwa, wara ghəŋ. Haď zlahu nda gwada ta ghəŋa tsaha ya wa.

²⁴ Gwal ta nzakway ka ŋa Yesu Kristi ná, dzadza hahəŋ ta udza zləŋay ta skwiha ta kumə slu'uvgha, nda ghwadaka skwiha kavghakavgha ta mamə həŋ.

---

‡ 5:17 Gray nda Ruma 7:14-23.

²⁵ Ka si Sulkum ta vlamata hafu katsi, zlanama Sulkum ka pgha tsi ta amu guli.

²⁶ Ma glə mu ta ghəŋ! Ma zbə mu ta gwada da mndu, ma drə mu ta draku guli.

6

Skwi sləgaf mndu, tsaya dza'a tsi tskay ta vwah

¹ Zwanama da, ka nda ngha kuni ta mndu ta maga skwi kul dīnaku katsi, kaghuni ta pghu Sulkum ya, vranakwavra ta vərda tvi, ama dasuwa ka kuni magay. Dasuwa ka vərda kagha guli da ksutá tsi ta kagha.

² Katuvuswa vgha ma kərta ndəgaku sani nda sani. Ma magay ghuni mantša ya, dza'a nzakwa kuni ka gwal snatá zlahā Kristi.

³ Ka had mndu taḡta i'i wu, ka mndu tsaw ta slaf a ka sana skwi kay guli wu ná, nana ghəŋani ta nanə tsi.

⁴ Kinawu nzakwa ŋa da ma slna ná, ká inda mndu ngha slnani. Tsaya dza'a kəl tsa mndu ya ka rfa ghəŋani, nda sanlaha a dza'a laghwa tsi gray wa.

⁵ Ŋa ghəŋani ta maga mndu ta inda skwi.

⁶ Ka kla a kla mndu ta taghanata lu ta gwada Lazglafta, ta skwi mataba inda skwihani, ka vlay ŋa mndu ta taghanata.

⁷ Yaha kuni nanəṡá ghəŋa ghuni. Had Lazglafta ta zlanṡá mndu ta nənḡay wa. Ka nu sləga* mndu ya ná, tsaya dza'a tsi tskay guli.

⁸ Ka ŋa slu'uvgha sləga mndu katsi, ŋa slu'uvgha dza'a tskə tsi, ŋa zadamtani mida. Ala ka ŋa

---

* **6:7** Ngha ta Ayuba 4:8, Mahdihdi 22:8, Huseya 8:7.

Sulkum sləga mndu, ɲa Sulkum dza'a tsi tskay, ta nzakway ka hafu ɲa kdekeden.

⁹ Ma zlanj mu ta maga skwi dīna, ma rwu mu ta vgha, kabga dza'a tskay mu saghar fitikani.

¹⁰ Mantsa tama, ta tseke'luwa ná, magama maga ta skwi dīnadīna ɲa inda mndu. Katkatatani ɲa zwanama mu ma zlghay nda ɲuduf.

Gazgu

¹¹ Nghawa ndandaghula'atá na vindi na 6a! Nda dzva dá vindafta yu.

¹² Tsa mnduha ta kuma mblaftá kaghuni ka tsa fafad' ya ná, ta kumay hən ta ghubay mnduha ta hən. Skwi kəl hən ka magay mantsa ya ná, wara ghuyay tan ta danwa ta gwađa ta udza zləɲay Kristi ya.

¹³ Vərda tsa gwal nda datsa fafada tan ya ná, had hən ta maga skwi ta kumə zlahu wa. Ta kumay hən ta datsata ghuni ta fafad, ɲa ghubay tan ta ghubakwa tan ta ghəɲa datsatá fafada ghuni.

¹⁴ I'i tada, ta ghəɲa mtuta mtu Mgham Yesu Kristi ta udza zləɲay yeya ta ghubə yu ta ghubakwa dá. Ma tsa mtutani ta udza zləɲay ya, mtuta skwi ta kumə slu'uvgha ma i'i, ta mtuguduɲta i'i guli ta skwi ta kumə slu'uvgha.

¹⁵ Tsatá fafad ná, sana skwi a wu, kwal kul tsatá guli ná, sana skwi a wa. Nzata mndu nda hafu vlama Lazglafta, na mali ma skwi.

¹⁶ Ka nza zdakwa Lazglafta nda tawa hidahidani ta ghəɲa inda gwal ta snatá na skwi ta taghə yu na. Mantsa ya guli ta ghəɲa gwal ta nzakway ka vərda Isra'ila Lazglafta.

¹⁷ Ta hula tsa tama, yaha mndu walglan̄ta didiptá vgha, kabga mivid̄ ya ta vgha dá ta maray kazlay: N̄a Yesu Kristi yu kə'a.

¹⁸ Zwanama dá, ka nza zdakatahuda Mghama mu Yesu Kristi kawadaga nda kaghuni! Amin.

Deftera Lfida Dzratawi New Testament in Hdi

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Hdi

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Hdi

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

f257b780-c0dd-5cce-9b20-430484439898